

Warszawa, dnia 24 lipca 2024 r.

Pani

W odpowiedzi na Pani pismo z dnia 10 lipca 2024r. przesłane za pośrednictwem poczty elektronicznej, Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych przedstawia poniżej odpowiedź.

I. Przedmiot zapytania

Ocena dopuszczalności świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej na podstawie umowy o pracę w Departamencie Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz jednoczesnej pomocy prawnej świadczonej na podstawie umowy zlecenia na rzecz samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, który podlega nadzorowi założycielskiemu sprawowanemu przez Departament Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

II. Analiza prawna

Wnioskodawczyni zwróciła się o udzielenie interpretacji w zakresie możliwości jednoczesnego świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej na podstawie umowy o pracę w Departamencie Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz pomocy prawnej świadczonej na podstawie umowy zlecenia na rzecz samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, który podlega nadzorowi założycielskiemu sprawowanemu przez Departament Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wnioskodawczyni wskazała, że do zakresu działania Departamentu Zdrowia MSWiA należy m.in.: „prowadzenie spraw związanych z nadzorem założycielskim Ministra nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej, zwanymi dalej „zakładami opieki zdrowotnej”, w szczególności związanych z: nadawaniem, zmianą i uchylaniem statutów zakładów opieki zdrowotnej, funkcjonowaniem rad społecznych działających przy zakładach opieki zdrowotnej, przyjmowaniem i rozpatrywaniem skarg na działalność zakładów opieki zdrowotnej,

planowaniem rzeczowym i finansowym przedsięwzięć inwestycyjnych zakładów opieki zdrowotnej.” Jednocześnie w zapytaniu Wnioskodawczyni wskazała, że „jeżeli nawiąże współpracę z którymś z SPZOZ MSWIA w zakresie reprezentowania Szpitala w konkretnym postępowaniu przed sądem pracy, może mieć miejsce sytuacja, w której Szpital wystąpi do Ministra o stanowisko w sprawie (np. co do zasadności mediacji) i wówczas pismo ze szpitala trafi do wydziału, w którym pracuje. Z jednej strony będę pełnomocnikiem SPZOZ MSWIA, a z drugiej pracownikiem Ministerstwa. Nie będę musiała zajmować się przygotowaniem odpowiedzi na pismo Szpitala, ale może mieć miejsce sytuacja, że będę pytana o zdanie w tej kwestii. Mam wątpliwość czy reprezentowanie SPZOZ MSWIA w sprawie ze stosunku pracy byłego kierownika i jednocześnie zatrudnienie w DZ MSWIA nie narazi mnie na sytuację wystąpienia potencjalnego konfliktu interesów czy innego naruszenia Kodeksu etyki Radcy Prawnego.”

Świadczenie pomocy prawnej przez radcę prawnego polega w szczególności na udzielaniu porad i konsultacji prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy (art. 6 ust. 1 ustawy o radcach prawnych). Zgodnie z art. 2 powołanej ustawy o radcach prawnych pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana. Wśród podstawowych wartości zawodu radcy prawnego wyróżniono niezależność radcy prawnego, która jest gwarancją ochrony praw i wolności obywatela i sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Powyższe oznacza, iż radca prawny musi być wolny od wszelkich wpływów a szczególnie tych, które mogą wynikać z jego osobistych interesów czy nacisków zewnętrznych, ograniczeń, nakłaniania, gróźb ingerencji bezpośredniej lub pośredniej z jakiegokolwiek strony lub z jakiegokolwiek powodu (art. 7 ustawy o radcach prawnych). Jednym z podstawowych obowiązków radcy prawnego jest unikanie konfliktu interesów wobec klientów (art. 8 ustawy o radcach prawnych). Ponadto na radcy prawnym ciąży obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej w stosunku do wszelkich informacji uzyskanych od klienta w związku ze świadczeniem pomocy prawnej. Obowiązek ten stanowi istotę gwarancji wolności jednostki oraz prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Zachowanie tajemnicy zawodowej stanowi podstawę zaufania klienta do radcy prawnego i właściwego świadczenia pomocy prawnej (art. 9 KERP). Kwestię unikania konfliktu interesów statuuje natomiast art. 10 ust. 1 KERP, zgodnie z którym „Obowiązek unikania przez radcę prawnego konfliktu interesów służy zapewnieniu niezależności, a także dochowaniu tajemnicy zawodowej oraz lojalności wobec klienta.” W każdej sytuacji przy ocenie, czy w danej sprawie istnieje ryzyko zaistnienia konfliktu interesów, należy przeanalizować ewentualność naruszenia bądź zagrożenia naruszenia tajemnicy zawodowej – zgodnie z dyspozycją art. 15 – 19 KERP. Radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie informacje dotyczące klienta i jego spraw, ujawnione radcy prawnemu przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku

z wykonywaniem przez niego jakichkolwiek czynności zawodowych, niezależnie od źródła tych informacji oraz formy i sposobu ich utrwalenia (tajemnica zawodowa). Tajemnica zawodowa obejmuje również wszelkie tworzone przez radcę prawnego dokumenty oraz korespondencję radcy prawnego z klientem i osobami uczestniczącymi w prowadzeniu sprawy – powstałe dla celów związanych ze świadczeniem pomocy prawnej (art. 15 ust. 1 i 2 KERP). Podkreślić należy, że dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje nie tylko zakaz ujawniania informacji i dokumentów, o których mowa w art. 15 KERP, ale również zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy prawa lub Kodeksu stanowią inaczej (art. 16 KERP). Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie i istnieje również po zaprzestaniu wykonywania zawodu (art. 17 KERP).

Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 25 ust. 1 KERP radca prawny nie może prowadzić jakiejkolwiek działalności lub w jakikolwiek sposób uczestniczyć w czynnościach, które ograniczałyby jego niezależność, uchybiałyby godności zawodu, stwarzałyby zagrożenie dla tajemnicy zawodowej lub powodowałyby wystąpienie konfliktu interesów. Nadto, art. 26 ust. 1 KERP statuuje zakaz świadczenia pomocy prawnej oraz nakaz wyłączenia się z prowadzenia sprawy w sytuacji, gdy wykonywanie czynności zawodowych naruszałoby tajemnicę zawodową lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, ograniczałoby jego niezależność lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, albo gdy posiadana przez niego wiedza o sprawach innego klienta lub osób, na rzecz których uprzednio wykonywał czynności zawodowe, dawałaby klientowi nieuzasadnioną przewagę. Podkreślić również należy, że zgodnie z art. 28 ust. 1 KERP „Radca prawny nie może być obrońcą lub pełnomocnikiem klientów, jeżeli ich interesy są sprzeczne w tej samej sprawie lub sprawie z nią związanej.” Nadto, w myśl art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 KERP „Radca prawny nie może doradzać: 1) klientowi, którego interesy są sprzeczne z interesami innego klienta w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej; 2) klientowi, jeżeli jego interesy są sprzeczne w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej z interesami osoby, na rzecz której radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe”.

Analiza obowiązujących regulacji prawnych wskazuje, że co do zasady, nie istnieje zakaz świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej na podstawie umowy o pracę w Departamencie Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz jednoczesnego świadczenia pomocy prawnej na podstawie umowy zlecenia na rzecz samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, który podlega nadzorowi założycielskiemu sprawowanemu przez Departament Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Należy jednak podkreślić, że konflikt interesów może zaktualizować się w sytuacji, gdy w ocenie radcy prawnego może dojść do naruszenia tajemnicy zawodowej lub stworzenia znacznego zagrożenia jej naruszenia albo gdy

posiadana przez radcę prawnego wiedza w sprawach prowadzonych w ramach świadczonej pomocy prawnej dawałaby innemu podmiotowi nieuzasadnioną przewagę. Niezależnie od braku normatywnego zakazu świadczenia pomocy prawnej na rzecz dwóch powiązanych podmiotów, w której to strukturze jeden podmiot podlega nadzorowi założycielskiemu sprawowanemu przez drugi podmiot, konieczna jest wnikliwa analiza każdego przypadku i dokonywanie indywidulanej oceny, czy świadczenie pomocy prawnej na rzecz samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej nie naruszy przedstawionych wyżej postanowień KERP. Każdorazowa analiza pozostaje szczególnie istotna w kontekście poglądu, że nieuzasadniona przewaga klienta radcy prawnego może pojawić się nawet wówczas, gdy radca prawny świadcząc pomoc prawną na rzecz innego klienta lub innych osób poznał informacje z zakresu ich stanowisk prawnych, polityki postępowania w sprawach, formalne mechanizmy działania, czy finalnie sposób rozumowania osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji w sprawach tego rodzaju (T. Scheffler (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Wyd. 4, Warszawa 2023). Wobec wskazania w zapytaniu skierowanym do Komisji, iż istnieje realna możliwość uczestniczenia radcy prawnego w opiniowaniu stanowiska zajmowanego przez Departament Zdrowia MSWiA na wniosek samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej, na rzecz którego radca prawny miałby świadczyć pomoc prawną – w ocenie Komisji istnieje ryzyko naruszenia postanowień KERP, w tym obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, obowiązku unikania konfliktu interesów oraz posiadania nieuzasadnionej przewagi. W każdym przypadku radca prawny zobowiązany jest do dokonania samodzielnej oceny ryzyka naruszenia obowiązujących zasad etyki.

III. Wnioski

W ocenie Komisji, niezależnie od braku normatywnego zakazu świadczenia pomocy prawnej na rzecz dwóch powiązanych podmiotów, w której to strukturze jeden podmiot podlega nadzorowi założycielskiemu sprawowanemu przez drugi podmiot, radca prawny jest każdorazowo zobligowany do dokonania wszechstronnej oceny w kontekście możliwości naruszenia tajemnicy zawodowej, ograniczenia niezależności, a także nieuprawnionego wykorzystywania przewagi wynikającej z wiedzy o sprawach innego klienta. Przedstawiony stan faktyczny może wskazywać na ryzyko naruszenia wskazanych przepisów KERP w przypadku podjęcia się świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej na rzecz samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej podlegającego nadzorowi założycielskiemu Departamentowi Zdrowia MSWiA, na rzecz której radca prawny świadczy pomoc prawną na podstawie stosunku pracy tym bardziej, że istnieje możliwość uczestniczenia radcy prawnego w opiniowaniu

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011
stanowiska zajmowanego przez Departament Zdrowia MSWiA na wniosek samodzielnego zakładu
opieki zdrowotnej, na rzecz którego radca prawny miałby świadczyć pomoc prawną.

Opracowała: r.pr. Karolina Pukańska-Dura

Przewodniczący

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

(-) r. pr. Ryszard Wilmanowicz